

ศัพท์บัญญัติ-ทับศัพท์

อาจารย์สุภักดิ์ช สุนทรวิญญู

สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บัญญัติ

[บัญญัติ] น. ข้อความที่ตราหรือกำหนดขึ้นไว้เป็นข้อบังคับ เป็นหลักเกณฑ์ หรือเป็นกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติ พุทธบัญญัติ บัญญัติ ๑๐ ประการ. ก. ตราหรือกำหนดขึ้นไว้เป็นข้อบังคับ เป็นหลักเกณฑ์ หรือเป็นกฎหมาย เช่น บัญญัติศัพท์ บัญญัติกฎหมาย. (ป. ปณฺณตฺติ).

(พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔)

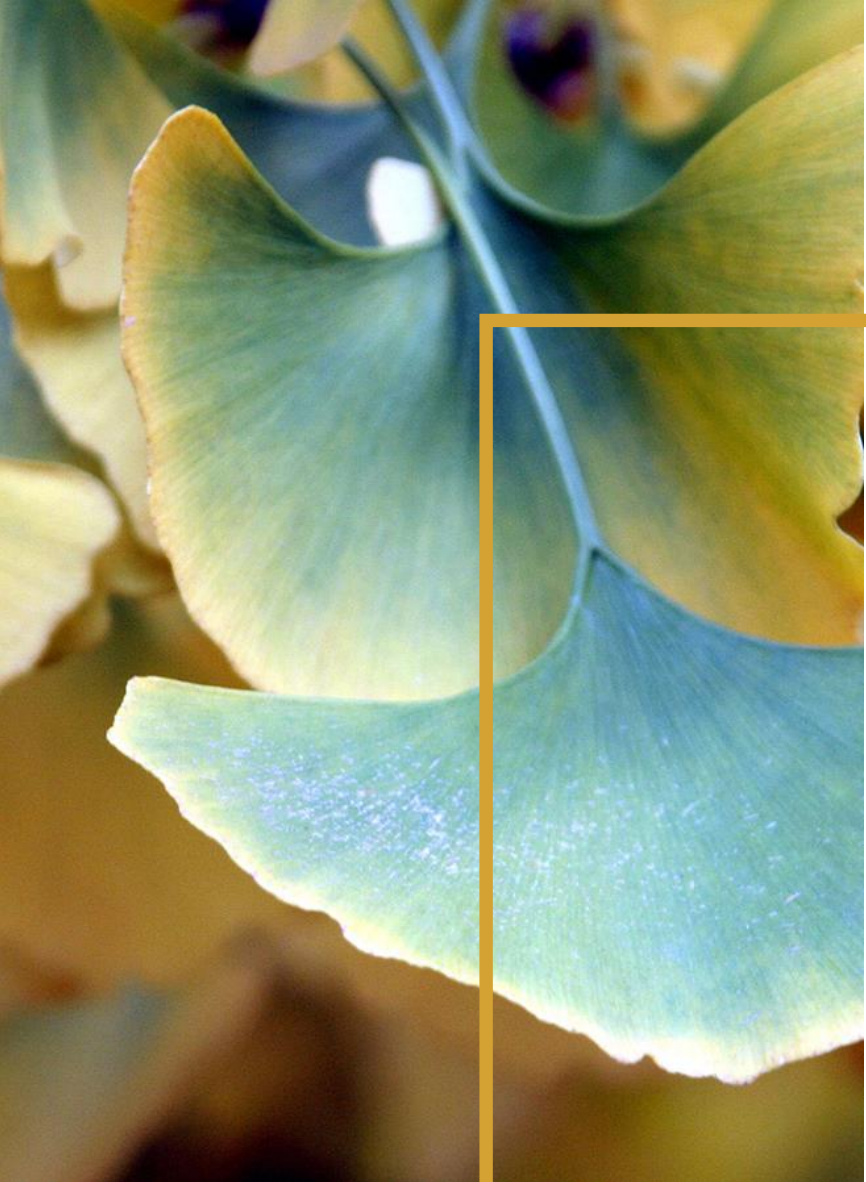

ทับศัพท์

ว. ที่เขียนคำของภาษาหนึ่งด้วยตัวอักษรของอีกภาษาหนึ่งโดยวิธีถ่ายเสียงและถอดอักษร เช่น คำว่า computer เขียนทับศัพท์เป็น คอมพิวเตอร์.

(พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔)

บัญญัติศัพท์ คือ กำหนดเป็นหลักเกณฑ์
ในการสร้างศัพท์ สิ่งที่ได้คือ **ศัพท์บัญญัติ**
นั่นคือคำที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์

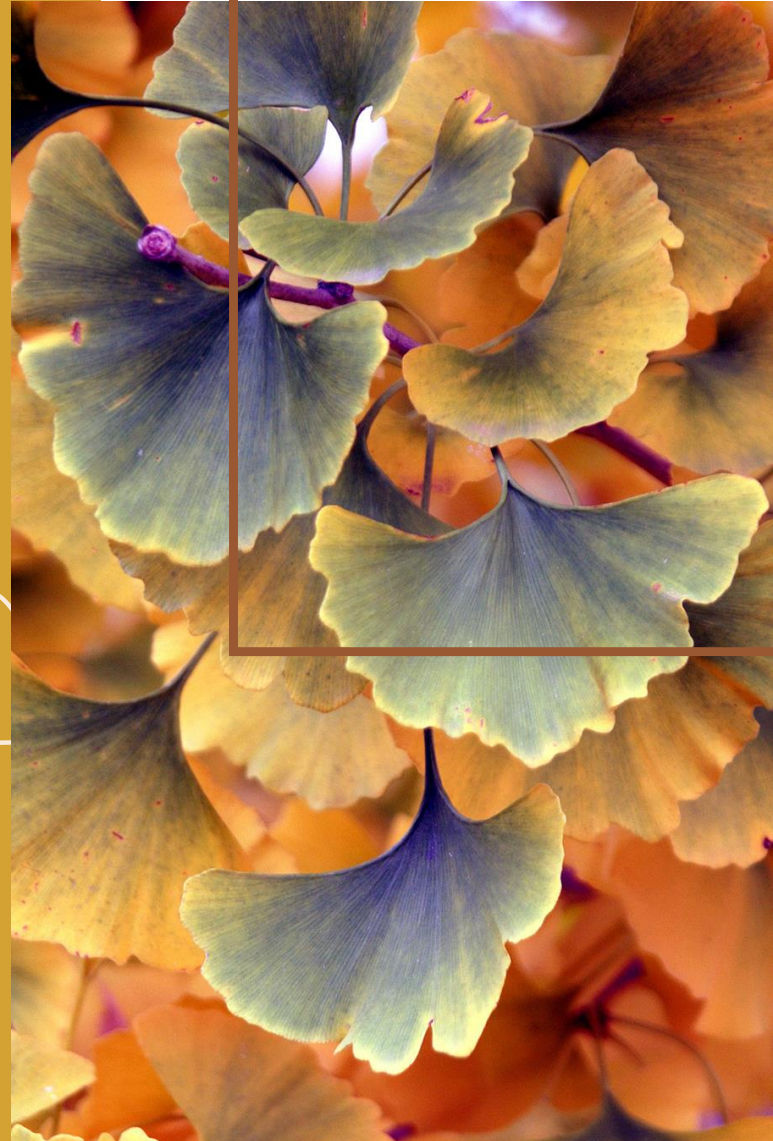
คำทับศัพท์ คือ คำที่เขียนภาษาหนึ่งด้วย
ตัวอักษรของอีกภาษาหนึ่งโดยวิธีถ่าย
เสียงและถอดอักษร

คำยืม

คำยืม คือศัพท์ที่ไม่ได้มีอยู่แต่เดิมในภาษา แต่เป็นคำศัพท์ใหม่ที่น่าเข้ามาจากภาษาอื่นด้วยความจำเป็น เนื่องจากขาดคำที่จะใช้แสดงความคิดใหม่ ๆ หรือเรียกสิ่งใหม่ ๆ หรือเนื่องจากนियมคำในภาษาอื่นทั้งที่มีคำใช้แล้วในภาษาของตน

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2557 : 272 อ้างถึงใน
นิตยา กาญจนะวรรณ, 2564 : 103)

ชนิดของคำยืม

คำยืมแบบทับศัพท์
loanword proper

คำยืมแบบผสม
Loan blend

คำยืมแปลง
Loan shift

คำยืมแบบแปล
Loan translation

หลักเกณฑ์การบัญญัติศัพท์ ของราชบัณฑิตยสถาน

- พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์
- “การเข้าถึงประชาชนจะใช้ภาษาอังกฤษมิได้ เพราะศัพท์ภาษาอังกฤษยังไม่สามารถแทรกซึมเข้าไปในความคิดของคนไทยในขณะนั้น ทางที่ดีที่สุดคือการใช้คำไทย ถ้าหากคำไทยไม่ได้ก็อาจจะอาศัยคำบาลีสันสกฤตที่มีใช้อยู่ในภาษาไทยแล้วได้”

(Wan Waithayakorn, 1970 : 33 - 38 อ้างถึงใน
นิตยา กาญจนะวรรณ, 2564 : 103)

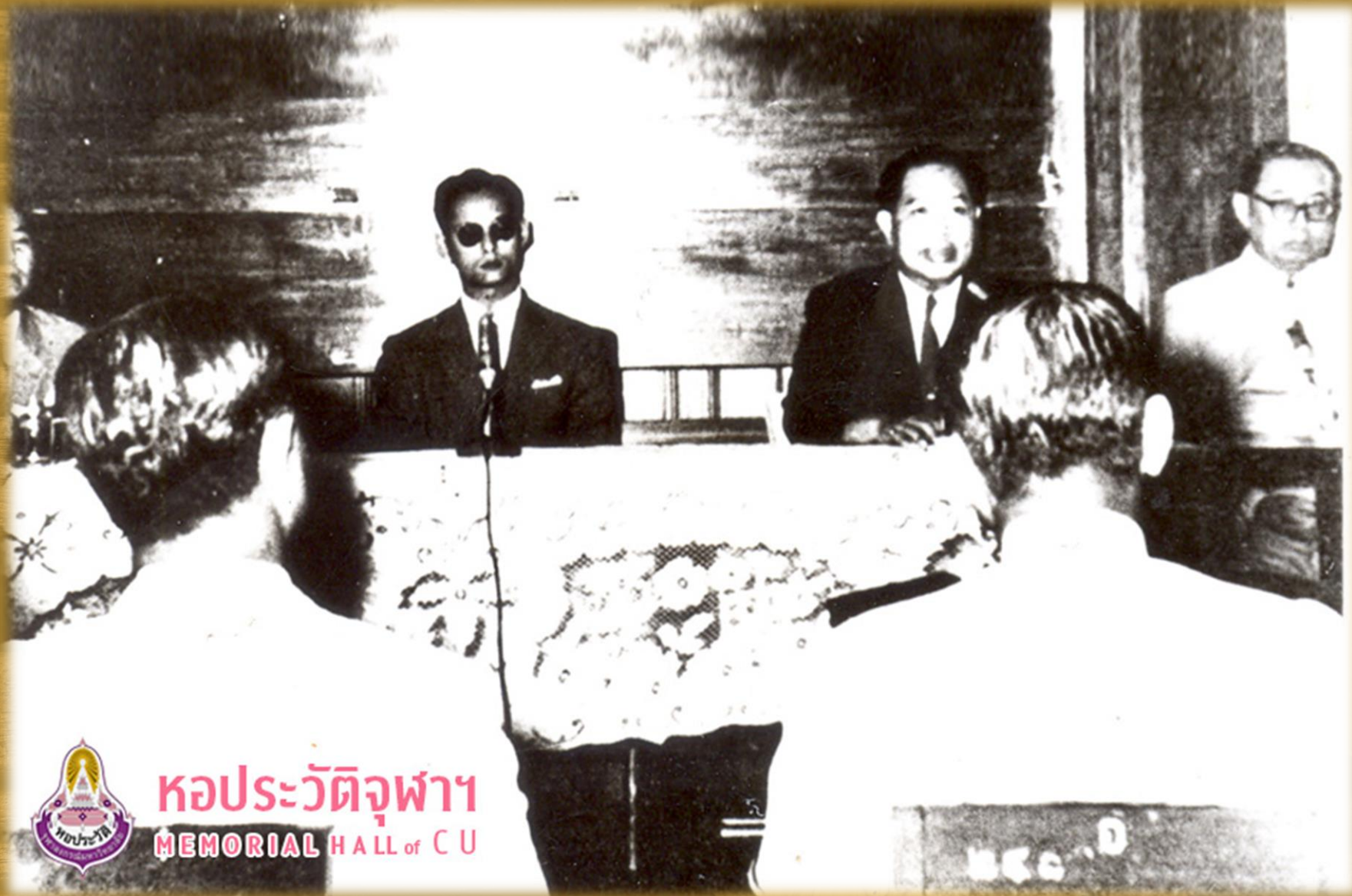

สรุป

- ถ้าศัพท์ใดคิดคำขึ้นใหม่ได้ ให้ใช้คำไทย
- หากไม่มีคำไทยให้หาคำบาลีสันสกฤตที่มีใช้อยู่แล้ว มาสร้างเป็นศัพท์ใหม่
- หากไม่มีคำไทยหรือบาลีสันสกฤตที่เหมาะสม จึงใช้วิธีทับศัพท์

หอประวัติจุฬาฯ
MEMORIAL HALL of CU

ราชบัณฑิตยสถานมักเลือกภาษาที่เป็นแบบแผน หรือใช้คำบาลีสันสกฤตที่คนไทยทั่วไปไม่คุ้น และหลีกเลี่ยงการทับศัพท์ เหตุนี้เองจึงเกิดข้อขัดแย้งในหมู่ผู้ใช้ภาษาไทยรุ่นใหม่

“การใช้เท่านั้นจะเป็นเครื่องตัดสินว่าศัพท์ใดใช้ได้ ศัพท์ใดควรแก้ไข”

พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์

ระบบค้นหาคำศัพท์

คำศัพท์

ค้นหาแบบมีเงื่อนไข

ทับศัพท์

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ

โดยที่ราชบัณฑิตยสถานเสนอว่า ในปัจจุบันได้มีการบัญญัติศัพท์วิชาการขึ้นใช้กันอย่างแพร่หลาย และในการบัญญัติศัพท์นั้น บางครั้งไม่สามารถหาคำไทยมาใช้ได้ตรงความหมายที่ต้องการ จึงต้องใช้วิธีทับศัพท์ นอกจากนี้ การเขียนคำวิสามานยนามต่าง ๆ เช่น ชื่อคน ชื่อสถานที่ ก็ต้องใช้วิธีทับศัพท์เช่นเดียวกัน หลักเกณฑ์การทับศัพท์ที่มีอยู่เดิมนั้น ในปัจจุบันเมื่อนำมาใช้ได้เกิดปัญหาขึ้นหลายประการ จึงเห็นควรปรับปรุงหลักเกณฑ์นั้นเสียใหม่ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติ และบัดนี้ราชบัณฑิตยสถานได้ดำเนินการปรับปรุงหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษเรียบร้อยแล้ว ตามที่แนบมาท้ายประกาศนี้

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วย จึงลงมติให้ยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องบัญญัติศัพท์ ฉบับที่ ๑ ใบแนบที่ ๑ วิธีทับศัพท์ ฉบับลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๔๘๕ และให้ใช้หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่ได้ปรับปรุงใหม่แทน ทั้งนี้ ตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

นายกรัฐมนตรี

ปัญหาการทับศัพท์

1. คำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน มีอยู่ประมาณ 600 คำ
2. คำเหล่านั้นมีความลึกลับทั้งการใช้พยัญชนะสระ วรรณยุกต์
3. การไหลบ่าของศัพท์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี
4. ความขัดแย้งระหว่างการใช้ภาษาของคนทั่วไปกับราชบัณฑิตยสถาน
5. ความขัดแย้งในหมู่ใช้ภาษาทั่วไป
6. ความแตกต่างระหว่างเสียงในภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ

หลักเกณฑ์การทับศัพท์

๑. การทับศัพท์ให้ถอดอักษรในภาษาเดิมพอควรแก่การแสดงที่มาของรูปศัพท์และให้เขียนในรูปที่จะอ่านได้สะดวกในภาษาไทย
๒. การวางหลักเกณฑ์ได้แยกกำหนดหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาต่าง ๆ แต่ละภาษาไป
๓. คำทับศัพท์ที่ใช้กันมานานจนถือเป็นคำไทยและปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแล้ว ให้ใช้ต่อไปตามเดิม เช่น ช็อกโกแลต, ช็อกโกแลต, เซ็ต, ก๊าซ, แก๊ส
๔. คำวิสามานยนามที่ใช้กันมานานแล้ว อาจใช้ต่อไปตามเดิม เช่น

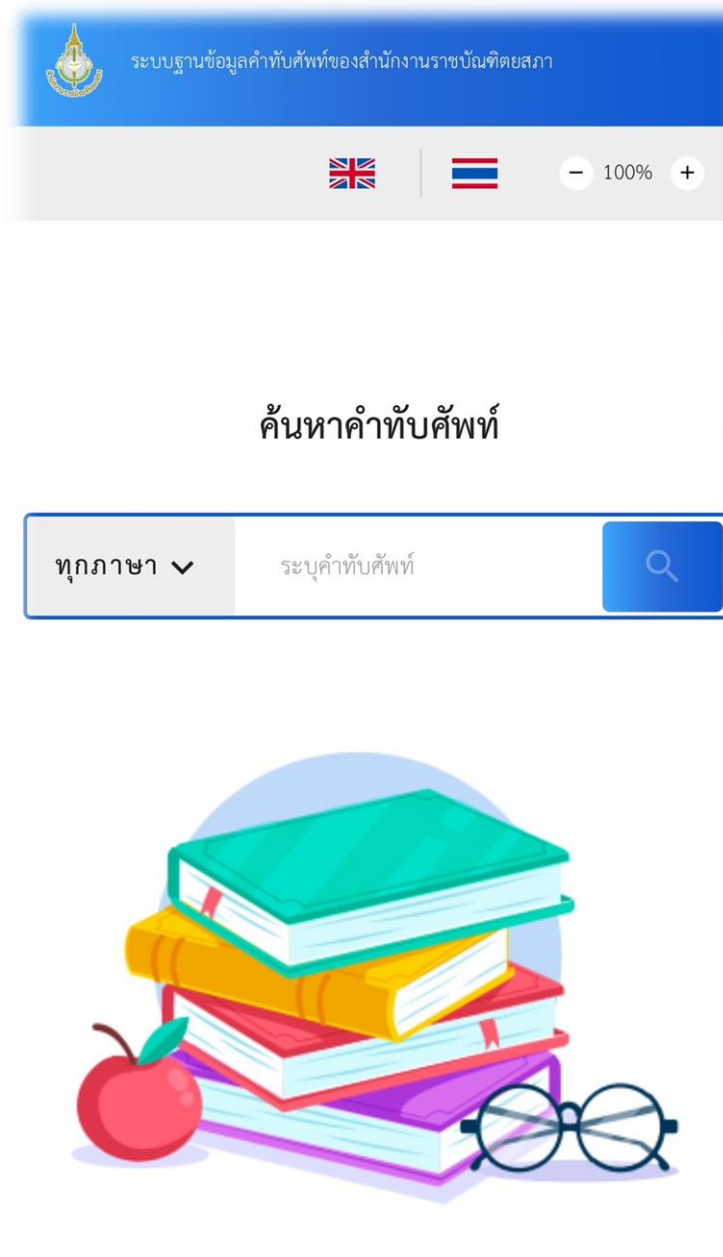
Victoria	=	วิกตอเรีย
Louis	=	หลุยส์
Cologne	=	โคโลญ
๕. ศัพท์วิชาการซึ่งใช้เฉพาะกลุ่ม ไม่ใช่ศัพท์ทั่วไป อาจเพิ่มหลักเกณฑ์ขึ้นตามความจำเป็น

ปัญหาการทับศัพท์(ต่อ)

- 7.ความขัดแย้งในการออกเสียง
- 8.ความขัดแย้งในการใช้ศัพท์ภาษาต่างประเทศ
- 9.ความเปลี่ยนแปลงของฝรั่งเศส
- 10.การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ (พยัญชนะต้น-ตัวสะกด)
- 11.ความเห็นไม่ตรงกัน
- 12.ความบกพร่องทางการใช้ภาษา
- 13.คำพ้องกับภาษาไทย

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ของราชบัณฑิตยสถาน

- เกณฑ์การทับศัพท์ครั้งแรก
24 กันยายน 2484
- ปรับปรุงและประกาศใช้เกณฑ์ใหม่
26 สิงหาคม 2532
- ปรับปรุงใหม่ให้ทันสมัย
20 มิถุนายน 2546

รายการอ้างอิง

นิตยา กาญจนะวรรณ.(2564).ปัญหาการใช้ภาษาไทย.พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.(2567).ประมวลคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ

เป็นภาษาไทย ฉบับสำนักงานราชบัณฑิตยสภา.กรุงเทพฯ :

สันติศิริการพิมพ์.

<https://www.orst.go.th/>